

واکاوی آموزه‌های معرفتی در ادعیه ازدواج

محمدرضا شب زنده‌دار

چکیده

از مهم‌ترین امور زندگی بشر تشکیل زندگی مشترک و ازدواج است که در تعیین مسیر زندگی و سرنوشت انسان تأثیر سترگ دارد، در بسیاری از موارد پیدا کردن شریک زندگی بس دشوار می‌شود که انسان را به سوی ناامیدی سوق می‌دهد تا جایی که بسیاری از افراد که خواهان ازدواج هستند دل سرد می‌شوند و سر به ناامیدی و یأس فرو می‌برند و یا به دنبال راه‌های انحرافی و غیر مستند برای رسیدن به خواسته خود هستند. اما کلید گشایش و امیدواری چیست؟ آیا برای ازدواج ادعیه مأثوره آمده است؟ در این پژوهش به روش کتابخانه‌ای و با استفاده از فرامین معصومین علیهم‌السلام به بررسی ادعیه ازدواج و مضامین آن پرداخته می‌شود.

واژه‌های کلیدی: دعا، ازدواج، کلیدگشایش، امیدواری.

مقدمه

در قرآن کریم تصریح شده است که از نشانه‌های خدای متعال آفرینش همسرانی از خودتان می‌باشد تا در کنارشان آرامش یابید^۱ و این تدبیری شگرفت و نعمت بزرگی است که شکرگزاری منعم را عقلا و وجدانا واجب می‌نمایاند و نیز اشاره دارد نعمت خدا را سپاس گزارید اگر تنها او را بندگی و عبادت می‌کنید^۲ حضرت صادق علیه السلام می‌فرمود: دعا کن و مگو کار از کار گذشته است زیرا دعا همان عبادت است و خدای عزوجل می‌فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَبِّحُوا لَهُمْ دَافِعِينَ»^۳ آنان که از عبادت من تکبر ورزند زود است که سرافکنده به دوزخ در آیند» و نیز فرموده است: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ»^۴ مرا بخوانید تا اجابت کنم» و دعا را بهترین عبادت معرفی کرده اند و در کتاب معتبر^۵ و شریف نهج البلاغه از حضرت علی علیه السلام آمده است: کسی که بلا و گرفتاری بر او سخت شده نیازمندتر به دعا نیست از تندرستی که از بلا ایمن نمی‌باشد. این نکته حائز اهمیت است که نباید از پناه بردن به خدای متعال در همه حال و از جمله مشکلات و سختی‌ها غافل بود و از ادعیه و توسل به واسطه‌های فیض الهی بهره جست.

میسر بن عبد العزیز گوید: حضرت صادق علیه السلام به من فرمود: ای میسر دعا کن و مگو که کار گذشته است و آنچه مقدر شده همان شود (و دعا اثری ندارد)، همانا نزد خدای عزوجل منزلت و مقامی است که جز بدرخواست و مسألت بدان نتوان رسید، و اگر بنده‌ای دهان خود ببندد و درخواست نکند چیزی باو داده

۱. روم: ۲۱.

۲. نحل: ۱۱۴.

۳. مؤمنون: ۶۰.

۴. همان.

۵. شب زنده دار، محمدرضا، (۱۴۰۰)، نگرشی فقهی به ساحت انسان سیاسی در میدان بحران از منظر نهج البلاغه، ص ۳-۴.

نشود، پس درخواست کن تا بتو داده شود، ای میسر هیچ دری نیست که کوبیده شود جز اینکه امید آن رود که به روی کوبنده باز شود. و این نوید و هشدار است برای افراد مأیوس و نا امید، که در امر ازدواج یا هر کاری، می‌گویند به هر دری می‌زنند جوابی نمی‌شنوند!

در این پژوهش با روش کتابخانه‌ای و بهره‌مندی از فرمایشات معصومین علیهم‌السلام با اشاره به جایگاه دعا به این پرسش پاسخ داده می‌شود، که آیا برای امر ازدواج دعای مؤثره آمده است؟ آن ادعیه چه می‌باشد و آموزه‌های معرفتی آن چیست؟

ادعیه ازدواج و انتخاب همسر

دعاهای قرآنی

آیات فراوانی مشتمل بر دعا می‌باشد از جمله آنها که مرتبط با ازدواج می‌باشد آیه ۷۴ سوره فرقان است که یکی از صفات صالحین ذکر شده و از پروردگار می‌خواهد تا همسران و نسلی عطا کند که روشنی دیدگان و مایه عزت باشند و همچنین پیشوایی پارسایان را عنایت کند و در ادامه خصوصیات و پاداش الهی نسبت به آنها را ذکر می‌فرماید:

«...رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا * أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا * خَالِدِينَ فِيهَا حَسَنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا».

و همچنین آمده است هرکس که بی‌زن است و می‌خواهد ازدواج کند سه روز روزه بدارد و هر شب به هنگام خفتن این آیه‌ها را بیست و یک بار بخواند و از خداوند استجاب را بخواهد و این را هر ماه بگوید خداوند سبحان ازدواج را برایش آسان و فراهم می‌سازد. (بروجردی، ۱۳۸۶، ۲۵: ۱۱۲)

و همچنین آیاتی که دارای مضامین دعایی مرتبط با ازدواج و نسل می‌باشد:

۱- رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ (انبیاء ۸۹)

- ۲- رَبِّ نَجِّنِي وَ أَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ (شعراء ۱۶۹)..
- ۳- رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ (القصص ۲۴)
- ۴- رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ (احقاف ۱۵)
- ۵- رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ (بقره ۲۰۱)
- ۶- آیه ۱۲۸ سوره مبارکه بقره (رَبَّنَا وَ اجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَ آرِنَا مَنَاسِكَنَا وَ تَبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ)
- ۷- آیه ۳۸ سوره آل عمران (رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ)

۸- آیه ۱۲۸ سوره بقره (رَبَّنَا وَ اجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَ آرِنَا مَنَاسِكَنَا وَ تَبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ).

دعاهای روایی

در نصوص اسلامی برای امر ازدواج نماز و دعا آمده است و طلب کردن خیر در عزم برای ازدواج و عقد مستحب شمرده شده است. (ابن ادریس، ۱۴۱۰، ۲: ۶۰۳) و در روایتی صحیح^۱ آمده است:

ابو بصیر می گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هر گاه یکی از شما می خواهد ازدواج نماید چه می کند؟ عرض کردم: نمی دانم، حضرت فرمود: هرگاه تصمیم به اختیار همسر گرفت پس دو رکعت نماز بجا آورد و خداوند عزوجل را سپاس گوید، و این دعا را بخواند:

۱. قید «معتبر» در احادیث الکافی بر اساس این دو منبع می باشد: شب زنده دار، محمد مهدی، (۱۳۹۸)، کتاب کافای شریف - بی نیازی اسناد کافی از ارزیابی (با استفاده از قواعد اصولی)، شب زنده دار، محمد مهدی، (۱۳۹۴)، فصلنامه تخصصی علم اصول فقه حوزه، ۱(۱)، ۱۱-۳۱ و همچنین روایاتی که با قید "صحیح" و "صحیحه" آمده، بر مبنای «اسناد صدوق» و «درایه النور» می باشد.

اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ^۱ أَنْ أَتَزَوَّجَ^۲ فَقَدِّرْ لِي^۳ مِنَ النِّسَاءِ^۴ أَعْفَهْنَ^۵ فَرَجاً^۶ وَأَحْفَظْهُنَّ لِي^۷ فِي نَفْسِهِنَّ^۸ وَمَالِي^۹ وَأَوْسَعَهُنَّ رِزْقاً^{۱۰} وَأَعْظَمَهُنَّ بَرَكَهً^{۱۱} وَقَدِّرْ لِي^{۱۲} وَلِذَلِكَ طَيِّباً^{۱۳} تَجْعَلْهُ^{۱۴} خَلِيفاً^{۱۵} صَالِحاً^{۱۶} فِي حَيَاتِي^{۱۷} وَبَعْدَ مَوْتِي^{۱۸}. (کلینی، ۱۴۰۷ق، ۵: ۵۰۱)^{۱۹}

از این روایت با توجه به اختلاف نقل‌ها، این مطالب استفاده می‌شود:

هرگاه تصمیم به ازدواج گرفتی از خداوند طلب خیر کن و در پی آن برو، دو رکعت نماز بخوان و خدا را ستایش کن و دست‌هایت را (برای دعا) بالا ببر (صدوق، ۱۴۱۵ق، ۳۰۲) و دعایی که اشاره شد بخوان.

خداوندا می‌خواهم ازدواج کنم همسری نصیبم فرما که در اندام، اخلاق، پاکدامنی و حفظ خود و دینش و مال و امانت و آبروی من و در روزی و برکت و زیبایی، فرزندانوری سرآمد زنان باشد و از وی فرزندی پاک و برومند که در حیات و وفاتم یادگار و جانشینی شایسته باشد، برایم عنایت فرما و برای شیطان در او سهم و نصیبی قرار مده.

و در بعضی از کتب در ادامه آمده است:

۱. مکارم الأخلاق، ص: ۲۰۵: أَنْ أَتَزَوَّجَ اللَّهُمَّ.

۲. من لا يحضره الفقيه، ۳: ۳۹۴، الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا (ع)، ۲۳۴: التَّزْوِيجُ - المَقْنَعَةُ: ۵۱۴: النِّكَاحُ.

۳. تهذيب الأحكام، ۷: ۴۰۷ - هداية الأمة إلى أحكام الأئمة (ع)، ۷: ۱۱۴: اللَّهُمَّ فَأَقْدِرْ لِي - الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا (ع)، ۲۳۴، الهداية، ابن بابويه، ۲۵۸: فَسَهِّلْ لِي.

۴. مکارم الأخلاق: ۲۰۵:، الهداية، ابن بابويه، ۲۵۸: أَحْسَنْهُنَّ خُلُقاً وَ خَلَقاً.

۵. الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا (ع)، ۲۳۴: فِي وَفِي مَالِي وَ أَكْمَلَهُنَّ جَمَالاً وَ أَكْثَرَهُنَّ أَوْلَاداً - المَقْنَعَةُ: ۵۱۴: وَ أَحْفَظْهُنَّ لِنَفْسِهِنَّ وَ دِينِهِنَّ وَ أَمَانَتِي عِنْدَهَا.

۶. الكافي، ۳: ۴۸۲ - تهذيب الأحكام، ۷: ۴۰۷ - هداية الأمة إلى أحكام الأئمة (ع)، ۷: ۱۱۴: وَفِي مَالِي.

۷. تهذيب الأحكام، ۷: ۴۰۸ - هداية الأمة إلى أحكام الأئمة (ع)، ۷: ۱۱۴: وَأَقْدِرْ لِي مِنْهَا - من لا يحضره الفقيه، ۳: ۳۹۴، الهداية، ابن بابويه، ۲۵۸: وَ قِيَّضْ لِي مِنْهَا - مكارم الأخلاق: ۲۰۵: وَ أَفْضِلْ لِي مِنْهَا - هداية الأمة إلى أحكام الأئمة (ع)، ۳: ۳۲۳: مِنْهَا.

۸. من لا يحضره الفقيه، ۳: ۳۹۴ - مكارم الأخلاق: ۲۰۵: تَجْعَلْهُ لِي.

۹. الكافي، ۳: ۴۸۲: مَمَاتِي.

۱۰. الهداية، ابن بابويه، ۲۵۸: وَ لَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شَرْكاً وَ لَا نَصِيباً.

حضرت افزود: و آن زمان که [ازدواج کردی و] تو را نزد او بردند مرد دستش را بر روی موی پیشانی زن بگذارد و بگوید:

اللَّهُمَّ عَلَى كِتَابِكَ تَزَوَّجْتُهَا وَفِي أَمَانَتِكَ أَخَذْتُهَا وَبِكَلِمَاتِكَ اسْتَحْلَلْتُ فَرْجَهَا فَإِنْ قَضَيْتَ لِي^۱ فِي رَحِمِهَا شَيْئاً^۲ فَاجْعَلْهُ مُسْلِماً سَوِيّاً وَلَا تَجْعَلْهُ شَرْكَ شَيْطَانٍ. (کلینی، ۱۴۰۷ق، ۵: ۵۰۱)

خداوندا بر پایه کتاب تو با او ازدواج کردم و به عنوان امانت تو او را گرفتم و با کلمات تو او را بر خود حلال کردم، پس اگر در رحم او برای من چیزی (فرزندی) را مقرر کرده‌ای او را مسلمان کامل قرار ده و شیطان را به او شریک مساز.

در این دعا به مسائل و فضائل همسر اشاره شده است که مورد توجه بوده و از خداوند درخواست می‌شود.

در روایت دیگری از مولی الموحدین علی علیه السلام آمده است:

هرکس که قصد ازدواج دارد دو رکعت نماز گذارد و در هر یک از آن دو رکعت فاتحه الكتاب و سوره یس را بخواند و چون از نماز فارغ گشت حمد و ثنای الهی را بجای آورد، و بگوید:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي زَوْجَةً^۳ وَدُوداً^۴ وَلُوداً^۵ شُكُوراً^۶ غَيْرَ إِذَا أَحْسَنْتُ شَكَرْتُ وَإِنْ أَسَاءْتُ غَفَرْتُ وَإِنْ ذَكَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى أَعَانَتْ^۷ وَإِنْ نَسِيتُ ذَكَرْتُ^۸ وَإِنْ خَرَجْتُ مِنْ عِنْدِهَا حَفِظْتُ^۹ وَإِنْ دَخَلْتُ عَلَيْهَا سَرَّتْ^{۱۰} وَإِنْ أَمَرْتُهَا أَطَاعَتْنِي^{۱۱} وَإِنْ أَقْسَمْتُ عَلَيْهَا أَبْرَتْ^{۱۲} قَسَمِي^{۱۳} وَإِنْ

۱. المقنع (للدوق): ۳۰۲: مِنْهَا وَكَذَا فَاجْعَلْهُ مُبَارَكاً تَقِيّاً مِنْ شَيْعَةِ آلِ مُحَمَّدٍ (ص) وَلَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شَرْكاً وَلَا نَصِيْباً.

۲. تهذيب الأحكام، ۷: ۴۰۷: قَضَيْتَ فِي رَحِمِهَا وَكَذَا.

۳. النوادر (للراوندي): ۴۸ - بحار الأنوار، ۱۰۰: ۲۶۸: صَالِحَةً.

۴. النوادر (للراوندي): ۴۸ - بحار الأنوار، ۱۰۰: ۲۶۸: قُتُوْعاً.

۵. النوادر (للراوندي): ۴۸ - بحار الأنوار، ۱۰۰: ۲۶۸: سُرَّتْ.

غَضِبْتُ عَلَيْهَا أَرْضَتْنِي يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، هَبْ لِي ذَلِكَ فَإِنَّمَا أَسْأَلُكَهُ وَلَا أَخْذُ إِلَّا مَا مَنَنْتَ وَأَعْطَيْتَ.^۱

خدایا! زن صالح، با مودت، پر اولاد، سپاسگزار، قانع و تسلیم و با غیرت نصیب من گردان، که اگر خوبی کنم سپاسگزار باشد، و اگر بدی کردم گذشت نماید و اگر به یاد خداوند متعال بودم یاریم دهد و اگر فراموش کردم یادآوری کند، آنگاه که خانه را ترک می‌کنم حافظ زندگی و آبرو باشد، و آنگاه که به خانه می‌آیم مرا خوشحال و مسرور کند، اگر به او دستور دادم اطاعت کند، و اگر برای او قسم خوردم آن را بپذیرد، و اگر نسبت به او عصبانی و خشمناک شدم مرا راضی و خرسند گرداند.

ای خدای دارنده جلال و بزرگواری! چنین زنی را قسمت من گردان، زیرا من از آستان پر عظمت تو کمک می‌گیرم، و جز آنچه تو قسمت من می‌کنی، چیزی را سراغ ندارم.

علی علیه السلام فرمود: اگر کسی این نماز و دعا را انجام دهد، خداوند خواسته او را اجابت می‌نماید. (راوندی، ۵۷۰ ق: ۴۸) و آنگاه هم که شب عروسی می‌رسد و زن نزد او می‌آید، دو رکعت نماز بخواند، سپس دست خود را روی پیشانی زن بگذارد و بگوید:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِي أَهْلِي وَبَارِكْ لَهُمْ^۲ فِيَّ وَمَا جَمَعْتَ بَيْنَنَا فَاجْمَعْ بَيْنَنَا فِي خَيْرٍ وَيُمْنٍ وَبَرَكَهٍ وَإِذَا جَعَلْتَهَا^۳ فُرْقَةً فَاجْعَلْهَا فُرْقَةً إِلَى خَيْرٍ.

خداوند! این اهل من را برایم مبارک بگردان و مرا برای او همچنان مبارک بدار و تا زمانی که بین ما جمع می‌کنی با خوبی، میمنت و برکت ما را جمع کن و آن

۱. النوادر (للاوندی): ۴۸: أَسْأَلُكَ وَلَا أُجِدُّ إِلَّا مَا قَسَمْتَ لِي وَقَالَ عَلِيُّ عليه السلام - بحار الأنوار، ۱۰۰: ۲۶۸: أَسْأَلُكَ وَلَا أُجِدُّ إِلَّا مَا قَسَمْتَ لِي فَمَنْ.

۲. النوادر (للاوندی): ۴۸: لَهَا.

۳. بحار الأنوار، ۱۰۰: ۲۶۸: و إِنْ جَعَلْتَهَا.

زمان که جدایی قرار می‌دهی جدایی را به سوی همه خوبی‌ها قرار بده و چون مرد در کنار همسرش نشست دست به موی جلوی سر زن بکشد و سپس بگوید:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَىٰ ضَلَّالَتِي وَ أَغْنَىٰ فَقْرِي وَ نَعَّشَ [و نفس] خُمُولِي وَ أَعَزَّ دِينِي وَ أَوْى عِيْلَتِي وَ زَوَّجَ أَيْمَتِي [و رَوْحَ أَنْفِي] وَ حَمَلَ رَحْلَتِي وَ أَخْدَمَ مِهْنَتِي وَ آنَسَ وَحْشَتِي وَ رَفَعَ خَسِيسَتِي حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ عَلَيَّ مَا أُعْطِيتَ وَ عَلَيَّ مَا قَسَمْتَ وَ عَلَيَّ مَا وَهَبْتَ وَ عَلَيَّ مَا أَكْرَمْتَ. (ابن اشعث، ۴۰۰ق: ۱۱۰)

ستایش ویژه خدایی است که گمراهیم را هدایت کرد و نداری‌ام را غنی کرد و یادم را رفعت بخشید و ذلتم را عزت داد و خانواده‌ام را پناه داد و بی‌زنی‌ام را به ازدواجم بدل کرد و بارم را برداشت و شغلم را مایه خدمت به مسلمانان قرار داد و وحشت و تنهایی‌ام را به انس مبدل ساخت و پستی‌ام را به رفعت بدل ساخت، ستایشی بسیار، پاک و مبارک بر آنچه ای پروردگار من به من داده‌ای و بر آنچه قسمتم کردی و به من بخشیدی و بر من کرامت کردی.

و نیز در روایتی معتبر از رسول خدا ﷺ نقل است: أَعُوذُ بِكَ مِنْ امْرَأَةٍ تُشَيِّبُنِي قَبْلَ مَشِيئِي. (کلینی، ۱۴۰۷ق، ۵: ۳۲۶)

و در دعای از ایشان آمده است: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ امْرَأَةٍ تُشَيِّبُنِي قَبْلَ الْمَشِيئِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَلَدٍ يَكُونُ عَلَيَّ رِبًّا وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ مَالٍ يَكُونُ عَلَيَّ عِقَابًا وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ صَاحِبِ خَدِيعَةٍ إِنْ رَأَىٰ حَسَنَةً دَفَنَهَا وَ إِنْ رَأَىٰ سَيِّئَةً أَفْشَاهَا.^۱ (ابن اشعث، بی تا، ۲۱۹)

خداوندا! به تو پناه می‌برم از زنی که پیش از پیری مرا پیر سازد و به تو پناه می‌برم از فرزندی که مالک من شود و به تو پناه می‌برم از مالی که عقوبت من گردد و به تو پناه می‌برم از همنشین خدعه‌گری که اگر خوبی ببیند آن را پنهان سازد و اگر بدی ببیند آن را افشا کند.

۱. رج: من لا يحضره الفقيه، ۱: ۳۳۶ - رج: من لا يحضره الفقيه، ۳: ۵۵۸ - رج: مکارم الأخلاق: ۲۰۳.

و همچنین امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند که: از جمله حقّ ما بر دوستداران و شیعیان ما آن است که باید مردی از نماز خود منصرف نشود مگر آنکه این دعا را بعد از فراغ از نماز بخواند و دعا این است:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْعَظِيمِ الْعَظِيمِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الطَّاهِرِينَ وَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِمْ صَلَاةً تَامَّةً دَائِمَةً وَأَنْ تُدْخِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَمُحِبِّهِمْ وَأَوْلِيَائِهِمْ حَيْثُ كَانُوا وَآيْنَ كَانُوا فِي سَهْلٍ أَوْ جَبَلٍ أَوْ بَرٍّ أَوْ بَحْرٍ مِنْ بَرَكَاتِ دُعَائِي مَا تَقَرُّ بِهِ عِيُونُهُمْ أَحْفَظُ يَا مَوْلَايَ الْغَائِبِينَ مِنْهُمْ وَارْدُدْهُمْ إِلَى أَهْلِيهِمْ سَالِمِينَ وَنَفْسٍ عَنِ الْمَهْمُومِينَ وَفَرَجٍ عَنِ الْمَكْرُوبِينَ وَاكْسُ الْغَارِبِينَ وَأَشْبِعِ الْجَائِعِينَ وَأَرُوِ الظَّالِمِينَ وَأَقْضِ دَيْنَ الْغَارِمِينَ وَ زَوْجِ الْعَازِبِينَ... (ابن طاووس، ۱۴۱۱ق: ۳۳۴)

و در روایتی صحیح امام صادق از پدرانش نقل می‌فرماید که امیرالمؤمنین علیه السلام به یاران خود در یک مجلس چهار صد باب از چیزهایی که دین و دنیای مسلمان را اصلاح می‌کند بیاموخت و فرمود:... اگر همسر ندارد دو رکعت نماز بگذارد و خدا را ستایش فراوان کند و بر پیغمبر و خاندانش درود بفرستد و سپس از فضل خداوندی درخواست کند که خداوند با مهربانی خود چیزی در دسترس او قرار می‌دهد که او را بی‌نیاز سازد. (صدوق، ۱۳۶۲، ۲: ۶۱۰)

همچنین از حماد بن عیسی روایت شده که گفت: در حضور امام کاظم علیه السلام مشرف شدم و گفتم: فدایت شوم دعا کن که خدا بمن خانه، زوجه، فرزند و خادم مرحمت کند و در همه سال حج بجای آورم؟ امام کاظم علیه السلام دو دست خود را بلند کرد و این دعا را خواند:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَارْزُقْهُ دَارًا وَزَوْجَةً وَوَلَدًا وَخَادِمًا وَالْحَجَّ خَمْسِينَ سَنَةً وَ فِي بَعْضِ نَسَخِ اللَّهِمَّ ارْزُقْ حَمَادَ بْنَ عِيسَى مَا يَحُجُّ بِهِ خَمْسِينَ حِجَّةً وَارْزُقْهُ ضِيَاعًا حَسَنَةً وَدَارًا حَسَنًا وَزَوْجَةً صَالِحَةً مِنْ قَوْمٍ كِرَامٍ وَأَوْلَادًا أَكْبَرًا. (راوندی، ۱۴۰۹، ۱: ۳۰۴)

حمّاد گفت: تا کنون چهل و هشت حج بجا آورده‌ام، این هم زوجه من است در پشت پرده که کلام مرا می‌شنود، این هم پسر و خانه و خادم من که حاضرند. حمّاد بعد از این کلام دو حج دیگر بجای آورد، حمّاد بعد از پنجاه حج پشت سر ابو العباس نوفلی سوار شد، همین‌که بموضع احرام رسید و خواست غسل نماید سیل آمد و او را برد و در محل سیل دفن شد. (مسعودی، ۱۳۸۴: ۱۹۹) در این روایت دعا برای روزی شدن همسری صالح و درستکار از خاندانی بزرگ و با کرامت و فرزندانی نیکو اشاره شده است.

نتیجه‌گیری

در امر ازدواج که تشکیل زندگی مشترک و ایجاد خانواده است بخش با اهمیت حیات بشر را در خود جای می‌دهد و در تعیین مسیر زندگی و سرنوشت انسان تأثیر سترگ دارد، در نتیجه لازم است در جستجوی با فضیلت‌ترین همسران^۱ باشیم و با توکل به خداوند متعال، لب بگشاییم و از او بخواهیم و دعا کنیم و با بهره‌مندی از فرامین و ادعیه معصومین علیهم‌السلام همانطور که اشاره شد، امیدوارانه در این راه قدم برداریم، تا از فضل و کرامت پروردگار، به این خواسته ارزشمند و گران بها دست یازیم.

فهرست منابع

۱. قرآن کریم.
۲. ابن ادريس، محمد، (۱۴۱۰ق)، السرائر الحاوی لتحرير الفتاوى، چاپ ۲، قم: اسلامى.
۳. طبرسى، حسن، (۱۳۷۰)، مكارم الأخلاق، چاپ ۴، قم: شريف رضى.
۴. كلينى، محمد، (۱۴۰۷ق)، الكافى، چاپ ۴، تهران: دارالكتب الإسلاميه.
۵. ابن بابويه، محمد، (۱۴۱۳ق)، من لا يحضره الفقيه، چاپ ۲، قم: اسلامى.
۶. طوسى، محمد، (۱۴۰۷ق)، تهذيب الأحكام، چاپ ۴، تهران: دارالكتب الإسلاميه.
۷. ابن بابويه، محمد، (۱۴۱۵ق)، المقنع، چاپ ۱، قم: امام مهدي(عج).
۸. ابن بابويه، محمد، (۱۳۶۲ش)، الخصال، چاپ ۱، قم: اسلامى.
۹. بروجردى، آقا حسين، (۱۳۸۶)، جامع أحاديث الشيعة، چاپ ۱، تهران: فرهنگ سبز.
۱۰. مفيد، محمد بن محمد، (۱۴۱۳ق)، المقنعة، چاپ ۱، قم: كنگره جهانى هزاره شيخ مفيد(ره).
۱۱. شيخ حر عاملى، محمد، (۱۴۱۴ق)، هداية الأئمة إلى أحكام الأئمة عليه السلام، چاپ ۱، مشهد: آستانة الرضوية المقدسة.
۱۲. راوندی کاشانی، فضل الله، (۵۷۰ق)، النوادر، چاپ ۱، قم: دار الكتاب .
۱۳. مجلسى، محمد باقر، (۱۴۰۳ق)، بحار الأنوار، چاپ ۲، بيروت: دارإحياء التراث العربى.
۱۴. ابن اشعث، محمد، (بى تا)، الجعفریات (الأشعثيات)، چاپ ۱، تهران: مكتبة النينوى الحديثه.
۱۵. مسعودى، على، (۱۳۸۴)، اثبات الوصية، چاپ ۳، قم: انصاريان.
۱۶. ابن طاووس، على، (۱۴۱۱ق)، مهج الدعوات و منهج العبادات، چاپ ۱، قم: دارالذخائر.
۱۷. منسوب به على بن موسى عليه السلام، (۱۴۰۶ق)، الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السلام چاپ ۱، مشهد، مؤسسه آل البيت عليه السلام.
۱۸. ابن بابويه، محمد، (۱۴۱۸ق)، الهداية، قم: مؤسسه امام هادى عليه السلام.
۱۹. راوندی، سعيد، (۱۴۰۹ق)، الخرائج و الجرائح، چاپ ۱، قم: مؤسسه امام مهدي(عج).
۲۰. رضى، محمد، (۱۴۱۴ق)، نهج البلاغه، چاپ ۱، قم: هجرت.
۲۱. شب زنده دار، محمدرضا، (۱۴۰۰)، نگرشی فقهی به ساحت انسان سیاسى در میدان بحران از منظر نهج البلاغه، كنگره بين المللى نهج البلاغه، ص ۳-۴.
۲۲. نرم افزار مركز تحقيقات كامپيوترى علوم اسلامى(نور)، احاديث، درايه النور، اسناد صدوق، نهج البلاغه noorsoft.org.